

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

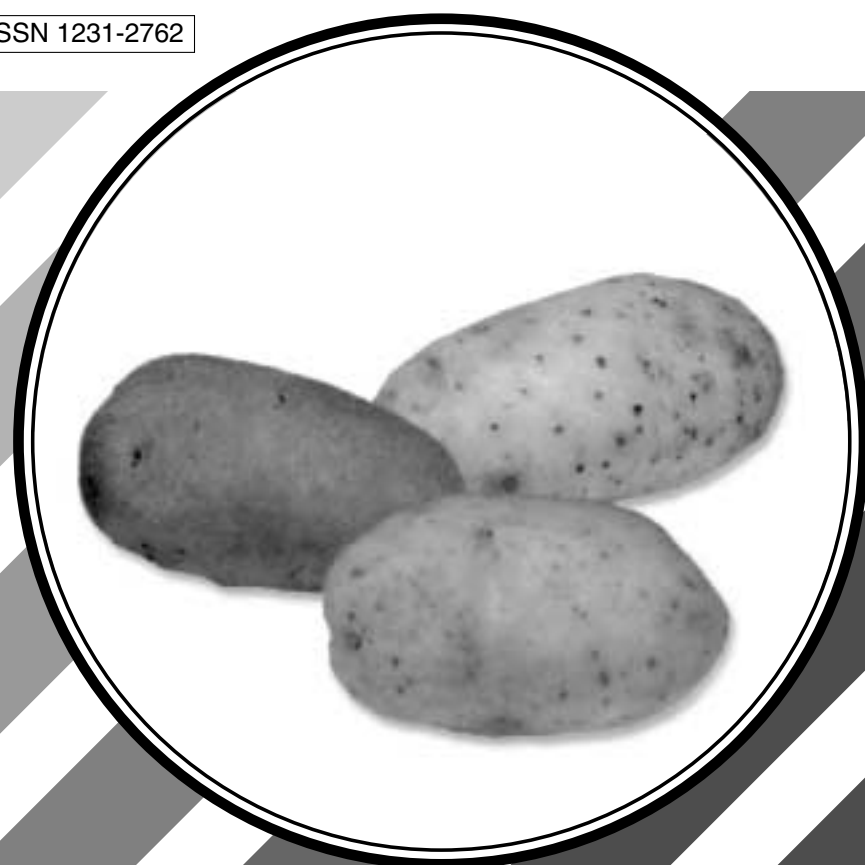
NR
22

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2762

**ANALIZY
RYNKOWE**

LISTOPAD 2002

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Produkcja ziemniaków – *W. Dzwonkowski, J. Chotkowski*
- III. Popyt na ziemniaki – *W. Dzwonkowski, I. Szczepaniak, E. Rosiak*
- IV. Handel zagraniczny ziemniakami i ich przetworami – *W. Dzwonkowski*
- V. Ceny ziemniaków i ich przetworów – *W. Dzwonkowski*
- VI. Rynek ziemniaków w Europie – *J. Rembeza*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 616

mgr Iwona Szczepaniak

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 770

dr Ewa Rosiak

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 595

dr Jacek Chotkowski

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (0·prefiks·94) 342-30-31

dr Jerzy Rembeza

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (0·prefiks·94) 342-30-31

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 29.10.2002 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w kwietniu 2003 r.

REASUMPCJA

Zbiory ziemniaków w 2002 r. GUS ocenia na 16,0–16,8 mln ton, tj. o 13–18% poniżej ubiegłorocznych. Spadek zbiorów jest wynikiem zmniejszenia powierzchni ich uprawy, gdyż plony są wyższe niż w ubiegłym roku.

Plony ziemniaków w 2002 r. wynoszą 185–195 dt/ha i są wyższe od ubiegłorocznych o 23–33 dt/ha, tj. o 14–20%.

Zmniejszenie zainteresowania ziemniakami jako paszą oraz brak możliwości zwiększenia sprzedaży powodują, że areal ich uprawy jest systematycznie ograniczany. Według szacunków GUS powierzchnia uprawy obniżyła się z 1,2 mln ha w 2001 r. do 0,9 mln ha, a więc o 28%¹.

W porównaniu do wyników Spisu Rolnego z 1996 r., w 2002 r. powierzchnia uprawy ziemniaków była mniejsza o 479 tys. ha. W ostatnich sześciu latach areal uprawy średnio zmniejszał się o ok. 80 tys. ha rocznie.

W sezonie 2002/03 obroty rynkowe ziemniakami wzrosną o 0,2 mln ton i będą kształtować się na poziomie ok. 3,7 mln ton. Będzie to wynikiem przede wszystkim zwiększenia przetworu ziemniaków przez przemysł. Sprzedaż ziemniaków świeżych do bezpośredniej konsumpcji będzie kształtować się na poziomie ubiegłorocznym i wyniesie niespełna 2 mln ton.

Następstwem spadkowej produkcji ziemniaków jest zmniejszenie ich zużycia wewnątrz gospodarstw. Dotyczy to zwłaszcza spasanania ziemniaków, gdyż poziom samozaopatrzenia rodzin rolniczych od lat kształtuje się na prawie niezmiennym poziomie.

W sezonie 2002/03 zwiększy się przerób ziemniaków na skrobię i susze. Utrzyma się również wyższy przerób ziemniaków na frytki i chipsy. Udział skupu w obrotach rynkowych wzrośnie do 45–50%. Sprzedaż targowiskowa i bezpośrednia sprzedaż ziemniaków do sieci detalicznej

nadal będzie ważnym kanałem dystrybucji.

W sezonie 2002/03 kanałami rynkowymi (skup, sprzedaż targowiskowa, eksport) rozdysponowane będzie ok. 22% zbiorów.

Mniejszy od planowanego o ok. 25% przerób ziemniaków spowoduje, że w bieżącym sezonie nie zostanie wykorzystany kontyngent produkcji skrobi ziemniaczanej (określony w ustawie na 200 tys. ton). Przewiduje się, że produkcja skrobi w bieżącym sezonie wyniesie tylko ok. 140–160 tys. ton, a produkcja suszów zbliżona będzie do poziomu z poprzedniego roku, tj. ok. 15 tys. ton.

¹ Według autorów analizy szacunki GUS od ostatniego Spisu Rolnego w 1996 r., dotyczące powierzchni uprawy i zbiorów ziemniaków mogły być obarczone błędem, a faktyczna produkcja była niższa. Wnioskowanie to jest oparte na braku możliwości logicznego wytłumaczenia spadku arealu uprawy ziemniaków w ciągu jednego roku aż o 28%, gdyż nie zaistniały przesłanki skłaniające rolników do podjęcia takiej decyzji.

Tabela 1

Bilans ziemniaków (tys. ton)

Wyszczególnienie	1986/87- 1988/89	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03 *
Zbiory	36674	27217	20776	25949	19927	24232	19379	16000- 16800
Import	85	35	66	24	131	39	32	70
Razem do dyspozycji	36579	27252	20842	25973	20058	24271	19411	16070- 16870
Zużycie w gospodarstwach	24548	18541	14496	18385	14638	17150	13227	10335
- sadzenie	4723	3100	2950	2950	2850	2850	2050	2000
- spasanie	17274	12791	8896	12735	9158	11650	8547	5735- 6369
- samozaopatrzenie	2550	2650	2650	2700	2630	2650	2630	2600
Sprzedaż razem	6273	4211	3356	3826	2969	3729	3374	3815
- na konsumpcję	2818	2352	2147	2089	2000	2010	1980	1960
- na zaopatrzenie przemysłu**	2708	2067	1140	1562	908	1635	1375	1830
- na eksport	747	72	69	175	61	84	19	60
Ubytki i straty	5939	4500	2990	3763	2451	3392	2810	1920- 2016

*szacunek ,

**ziemniaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie

Źródło: Dane GUS

W sezonie 2002/03 z uwagi na niższy poziom cen ziemniaków na rynku krajowym, można spodziewać się zwiększenia eksportu ziemniaków do 50–60 tys. ton. Sprzedaż na rynki zagraniczne skrobi ziemniaczanej i mąki ziemniaczanej wyniesie ok. 45 tys. ton. Utrzyma się również wysoki eksport frytek i chip-sów. Łączny eksport ziemniaków i ich przetworów w sezonie 2002/03 w ekwiwalencie ziemniaków świeżych może wynieść ok. 825 tys. ton, tj. o ok. 18% więcej niż w sezonie 2001/02.

W imporcie, podobnie jak w latach poprzednich, będą dominować pro-

dukty skrobiowe, których łącznie w bieżącym sezonie sprowadzi się ok. 85 tys. ton. Łączny import ziemniaków i ich przetworów w ekwiwalencie ziemniaków świeżych w bieżącym sezonie wyniesie ok. 570 tys. ton i będzie o ok. 260 tys. ton mniejszy od ich eksportu.

Dodatknie saldo obrotów handlu zagranicznego ziemniakami i ich przetworami może w sezonie 2002/03 może przekroczyć 50 mln USD.

Średnioroczny poziom cen targowiskowych w ciągu całego minionego

sezonu minionego wyniósł ok. 481 zł/t i był wyższy o ok. 27% niż w sezonie 2000/01.

Od początku bieżącego sezonu ceny są niższe niż w ubiegłym roku i w okresie zbiorów kształtowały się na poziomie ok. 350 zł/t. Przewiduje się, że średnioroczne ceny ziemniaków na targowiskach w skali całego bieżącego sezonu wyniosą około 390 zł/t i będą o prawie 20% niższe niż w sezonie 2001/02. Na niższym poziomie będą kształtować się ceny skupu, ale ich spadek będzie mniejszy niż cen targowiskowych.

SUMMARY

According to the Central Statistical Office (CSO) potato crops this year amounted to some 16–16,8 mio tons, i. e. 13–18% down from the year 2001. Comparing to the previous year, potato yields in the year 2002 are up by some 23–33 dt/ha or 14–20%. Since yields are reported higher than in the previous year the decline in potato crops results from reduced plantings.

The decline in demand for feed potatoes and lack of possibilities of sales lead to a regular contraction in area planted. According to the CSO estimates potato area shrunk from 1,2 mio ha in the year 2001 to 0,9 mio ha in the year 2002, i. e. by 28%^[1]. Comparing to the results of the last Agricultural Census conducted in 1996, potato area in the year 2002 was lower by 479 thousand ha. So over the last six years potato area in average was reduced by circa 80 thousand ha a year.

The market turnover in potatoes in the 2002/03 season are expected to increase by 0,2 mio tons to approx. 3,7 mio tons. The increase will result

from rising demand for industrial potatoes. The sales of ware potatoes are likely to remain unchanged from the last year at the level of 2 mio tons.

Reflecting downward trend in production, on-farm potato use also declines, particularly in case of feed potatoes. The level of food use of potatoes at the farm level reminds almost unchanged since many years.

Potato processing for starch and dried potatoes in the 2003/03 season is forecast to increase as well as the manufacturing for chips and crisps. The share of procurement in market turnover is expected to increase to some 45–50%. Potato sales on local open-air markets and direct sales to retail network still will be considered important distribution channel. Roughly, 22% of the current potato crops will be sold through the market channels (procurement, open-air markets, export).

Lower by 25% than previously expected potato processing will pre-

vent from entire utilisation of starch production quota, which for the 2002/03 season is set at 200 thousand tons). The production of potato starch in the current season is therefore forecast to total just 140–160 thousand tons, while the production of dried potatoes is to remain unchanged at the level of 15 thousand tons.

Reflecting low domestic prices some increase in potato exports (to 5060 thousand tons) can be expected in the 2002/03 season. The export of potato starch and potato flour is expected to total about 45 thousand tons. High level of export of chips and crisps is likely to remain. Therefore total exports of potatoes and potato

¹ According to the authors of the Report, since the last Agricultural Census the CSO estimates concerning potato area and crops are likely to be misleading and actual records in this respect were in fact lower. Such hypothesis is based upon a lack of reasonable explanation of the decrease in potato area from the year 2001 to the year 2002 by 28% because there was not any factor that would convince the farmers to make such reduction in plantings.

Table 1

Potato Balance sheet ('000 t)

Item	1986/87- 1988/89	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03 *
Crops	36674	27217	20776	25949	19927	24232	19379	16000- 16800
Imports	85	35	66	24	131	39	32	70
Total supply	36579	27252	20842	25973	20058	24271	19411	16070- 16870
On-farm use	24548	18541	14496	18385	14638	17150	13227	10335
- seeds	4723	3100	2950	2950	2850	2850	2050	2000
- feed	17274	12791	8896	12735	9158	11650	8547	5735- 6369
- self-consumption	2550	2650	2650	2700	2630	2650	2630	2600
Total sales	6273	4211	3356	3826	2969	3729	3374	3815
- for consumption	2818	2352	2147	2089	2000	2010	1980	1960
- for industrial use**	2708	2067	1140	1562	908	1635	1375	1830
- exports	747	72	69	175	61	84	19	60
Wastes and losses	5939	4500	2990	3763	2451	3392	2810	1920- 2016

* forecast

**industrial use irrespectively of the branch

Source: CSO

products in the 2002/03 season is expected to reach 825 thousand tons (in raw potato equivalent), which as compared to the previous season would be up by 18%.

Similarly to the previous seasons potato imports will be dominated with starch products, (85 thousand tons). Total import of potatoes and potato products in raw potato equivalent in the 2002/03 season is forecast at the le-

vel of 570 thousand tons (260 thousand tons lower than export).

The positive balance of trade in potatoes and potato products in the current season is likely to exceed 50 mio USD.

The prices of potatoes on local open-air markets in the season of 2001/02 averaged 481 PLN/t and were higher by 27% than recorded in the proceeding season.

Since the beginning of the current season potato prices are lower than in the 2001/02 season and after the crop fluctuate around 350 PLN/t. Average price of potatoes traded on open-air markets in the current season is forecast at 390 PLN/t, which would be 20% down. Also the procurement prices are to decline but not as much as the prices on open-air markets.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek rzepaku /22/ • listopad 2002,
2. Rynek owoców i warzyw /21/ • listopad 2002,
3. Rynek cukru /22/ • grudzień 2002,
4. Popyt na żywność /3/ • grudzień 2002,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /16/ • grudzień 2002,
6. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /23/ • kwiecień 2003,
7. Rynek pasz /13/ • kwiecień 2003,
8. Rynek mleka /24/ • kwiecień 2003,
9. Rynek ziemniaka /23/ • kwiecień 2003,
10. Rynek drobiu i jaj /23/ • maj 2003,
11. Rynek mięsa /24/ • maj 2003,
12. Rynek zbóż /24/ • czerwiec 2003,
13. Rynek ziemi rolniczej /6/ • październik 2003.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2002 roku wynosi 32 zł.
Cena zeszytu: w edycji wiosennej – 15 zł, w edycji jesiennej – 17 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
